

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی
دانشکده توانبخشی

چارچوب طراحی طرح دوره «زبان‌شناسی»

اطلاعات درس:

عنوان درس: زبان‌شناسی

کد درس: 05

نوع و تعداد واحد: 2 واحد نظری

نام مسؤؤل درس: دکتر فائقه شاه حسینی

مدرس/مدرسان: دکتر فائقه شاه حسینی

پیش‌نیاز/هم‌زمان: این درس پیش‌نیاز دروس آواشناسی (کد 04) و روان‌شناسی زبان (کد 14) است اما پیش‌نیاز ندارد.

رشته تحصیلی: گفتاردرمانی

مقطع تحصیلی: کارشناسی

نیمسال تحصیلی: اول

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: دکترای تخصصی زبان‌شناسی همگانی (استاد مدعو)

محل کار: تهران - خ انقلاب - پیچ شمیران - نبش خ صفی‌علیشاه - دانشکده توانبخشی - دانشگاه علوم پزشکی تهران - گروه

گفتاردرمانی

تلفن تماس: 09128108422

نشانی پست الکترونیکی: f.shahhoseini@gmail.com

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

در این درس دانشجویان ابتدا با مفاهیم اصلی آواشناسی به دلیل ماهیت غیرانتزاعی این علم آشنا می‌شوند. سپس با مکانیسم صحیح تولید صداهای گفتاری آشنا می‌شوند. همچنین دانش کافی درباره سازوکارهای جریان هوا را می‌آموزند و با تنفس و نقش آن در گفتار آشنا می‌شوند. افزون بر این، تولیدهای چندگانه و هم تولیدی و هجا و عناصر زبرزنجیری را می‌آموزند و در نهایت، ویژگی‌های آکوستیکی گفتار را فرامی‌گیرند.

اهداف کلی/محورهای توان‌مندی:

آشنایی با مباحث آواشناسی تولیدی، آواشناسی فیزیکی و واج شناسی

اهداف اختصاصی/زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

اهداف شناختی:

- 1- با مطالعه علمی زبان آشنا شوند.
- 2- با زبان‌شناسی و شاخه‌های آن و حوزه‌های مطالعاتی دیگر آشنا شوند.
- 3- مختصری درباره آواشناسی بخوانند.
- 4- با ساخت واژه یا صرف زبان فارسی آشنا شوند.
- 5- ساختمان درونی واژه‌ها و انواع کلمه‌ها را بشناسند.
- 6- با انواع ترکیب، اشتقاق و سازوکارهای واژه‌سازی آشنا شوند.
- 7- با ساختار جمله‌های زبان فارسی و نحو آشنا شوند.
- 8- معناشناسی و روابط معنایی میان واژه‌ها و عبارتها را بشناسند.
- 9- کاربردشناسی را بیاموزند.

اهداف عاطفی :

- 1) دانشجو می‌تواند تشخیص دهد جایگاه زبان و پردازش‌های زبانی چیست (ارزش‌گذاری)
- 2) زبان آموز می‌تواند نشانه‌های زبانی را به عنوان یکی از عوامل برقراری ارتباط بشناسد (سازماندهی ارزش‌ها)
- 3) دانشجو در پایان دوره یاد می‌گیرد داده‌های زبانی را طبقه‌بندی و با هدف مورد نظر خود تحلیل نماید. (دریافت)

اهداف روانی- حرکتی : ---

آشنایی با نظام‌های متعدد در برقراری ارتباط
آشنایی با نشانه‌های زبانی و غیرزبانی

کاربرد مهارت‌های شناختی در ارزیابی های زبانی

رویکرد آموزشی^۱:

ترکیبی^۲

حضوری

مجازی^۲

روش های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

کلاس وارونه

یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری اکتشافی هدایت شده

یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی

یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

بحث در گروههای کوچک

ایفای نقش

یادگیری اکتشافی هدایت شده

یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری مبتنی بر سناریو

استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)

یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

---

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

در تدریس این درس از ترکیبی از رویکردهای مجازی مانند شامل سخنرانی تعاملی، بحث در گروه‌های کوچک، ایفای نقش، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، نمایش فیلم و اجرای عملی یا نمایش (demonstration) استفاده می‌شود. تکنولوژی و رسانه‌های دیجیتال در کلاس‌های درس مدرس محور تلفیق شده و این به فراگیران انعطاف‌پذیری بیشتری برای شخصی‌سازی تجربه یادگیری‌شان می‌دهد.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری/ تکالیف دانشجو	امکانات و وسایل	نام مدرس/ مدرسان
1	آشنایی با زبانشناسی و شاخه‌های آن و حوزه‌های مطالعاتی دیگر	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، کلاس وارونه، آموزش مجازی	مرور مفاهیم اولیه آواشناسی و ارتباط آن با رشته گفتاردرمانی	سیستم رایانه، سامانه نوید، اسکایپ، میکروفن و دوربین	دکتر فائقه شاه‌حسینی
2	مختصری درباره آواشناسی و انواع گرایش‌های آن	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر فائقه شاه‌حسینی
3	ادامه آواشناسی و تفاوت آن با واج‌شناسی	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر فائقه شاه‌حسینی
4	واج‌شناسی و مطالعه الگوهای هجایی	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر فائقه شاه‌حسینی
5	انواع فرایندهای آوایی و مطالعه عناصر زبرنجیری	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر فائقه شاه‌حسینی
6	مروری بر شاخصه‌های توصیف بیشتر آواها و واج‌نویسی و آوانویسی	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر فائقه شاه‌حسینی
7	ساخت واژه یا صرف را بشناسند و با ساختمان درونی واژه‌ها آشنا شوند	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر فائقه شاه‌حسینی
8	ادامه ساختارواژه و ساختمان درونی واژه‌ها	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر فائقه شاه‌حسینی

			حل مسئله، آموزش مجازی		
دکتر فائقه شاه‌حسینی	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، بحث در گروه‌های کوچک، آموزش مجازی	ادامه ساختواژه	9
دکتر فائقه شاه‌حسینی	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، ارائه فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، ایفای نقش، نمایش فیلم و اجرای عملی آموزش مجازی	مروری بر شاخصه‌های توصیف واژه‌های و سازوکارهای جریان هوا	10
دکتر فائقه شاه‌حسینی	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، ارائه فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، ایفای نقش، نمایش فیلم، آموزش مجازی	ساختمان جمله و نحو زبان	11
دکتر فائقه شاه‌حسینی	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، ارائه فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	ادامه ساختمان جمله و نحو زبان	12
دکتر فائقه شاه‌حسینی	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، ارائه فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، ایفای نقش، بحث در گروه‌های کوچک، آموزش مجازی	معنی شناسی و مطالعه انواع معنی و مطالعه معنی در سطح واژه‌ها	13
دکتر فائقه شاه‌حسینی	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	معنی شناسی و مطالعه معنی در سطح جمله	14
دکتر فائقه شاه‌حسینی	سیستم رایانه، محیط اسکایپ، فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع / تهیه بروشور، فیلم	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	کاربردشناسی	15

روش ارزیابی دانشجو:

ارزیابی دانشجو به دو روش تکوینی و تراکمی انجام می‌شود. ارزیابی تکوینی شامل انجام تکالیف مختلف هر جلسه و آزمون میان ترم است. ارزیابی تراکمی شامل 1) آزمون‌های کتبی همانند آزمون‌های بسته پاسخ «چندگزینه‌ای»، چک لیست، اجرای عملی روش‌های ارزیابی و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ می‌باشد.

▪ سهم آزمون میان ترم 4 نمره، آزمون پایان ترم 10 نمره، آزمون‌های عملی، انجام تکالیف مختلف 4 نمره و سهم تکالیف پایان ترم 2 نمره می‌باشد.

منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

1. صفوی، ک. (1379). *درآمدی بر معنی‌شناسی*. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی. پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی.
- (1380). *گفتارهایی در زبان‌شناسی*. تهران: هرمس.
- (1384). *فرهنگ توصیفی معنی‌شناسی*. تهران: فرهنگ معاصر.
- (1387). *درآمدی بر معنی‌شناسی*، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی. پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی.
2. گلغام، ا. (1385). *اصول دستور زبان*. تهران: سمت.

Evans, V. and M. Green (2006). *Cognitive Linguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Yule, G. the study of language (2020). Cambridge University Press; 7th edition.

Haspelmath, M. (2002). *Understanding Morphology*. London: Arnold Publishers.

Hudson, Essential Introductory Linguistics, Wiley-Blackwell.

Saeed, J. I. (1997). *Semantics*. Oxford: Blackwell.